AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

NO. 216. CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, SEPTEMBER 15th, 1930. LETO XXXII.—VOL. XXXII.

Zanimive vesti iz življenja Slovencev po širnih naselbinah Amerike

Pretekli teden so imeli Slovenci, člani Ameriško-Jugoslovanske Zveze v Gilbert višji šoli, Gilbert, Minn., slovesen banket, katerega sce je udeležilo nad 200 Slovencev.

V Milwaukee, Wis., se je ponesrečil pri delu rojak Frank Trogar, star 49 let. Pokojni je bil zaposljen kot premikač pri Milwaukee Solway Co. Pri premikanju vozov je po nesreči prišel z eno nogo med tračnice, in v istem času je pridrvel drugi voz, ki mu je odrezal nogo nad kolenom. Ranjki zapušča ženo, dva sina in štiri hčere. V Mliwaukee ima tudi sestro Elizabeto Štrucelj, dva brata, Martina in Valentina, v starem kraju pa mater in dva brata. V Ameriki je bival 29 let.

V Pueblo, Colo., se je smrtno ponesrečil Edward F. Roic, ko se je vozil na motornem kolesu in je zadel v neki voz. Star je bil 22 let, rojen je bil v Ameriki, kjer zapušča starše, brate in sestre.

Pri slovenski fari v New Yorku so odstranili župnika Rev. Kerubin Beglja. Farani se potegujejo, da bi ga dobili nazaj.

—o—

Število naših ameriških državljanov se množi

Na zvezni sodniji v Clevelandu je bilo zadnji petek zopet zaslišanje za ameriško državljanstvo, in sledeči naši ljudje so postali državljani: Paul Paulović, Martin Komočar, Anton Kovačevič, Mary Kovach, Peter Bernot, Dorothy Garec, Louis Redlich, Ignac Gliha, Ela Pavlin, Ignac Koračin, Jos. Rus, Stefan Jurman, Frank Šajn, Anton Ujcich, Paul Valenčič, Matt Prelc, Lina Gerl, John Blasko in Cecilija Kutnar, skupaj 25 novih državljanov. Zadnjič smo jih izkazali 221, danes 25, skupaj letos 246 novih državljanov, kar je pač lepo število napram oviram, ki se danes stavijo. Vsem novim našim državljanom prav iskrene čestitke!

Varneje v zraku kot pa v postelji

Chicago, Ill., 13. septembra. — Al Wilson, poznani zrakoplovec, ki je radi svoje vratolomne vožnje v zrakoplovih znan pod imenom "zračni klovn," je včeraj padel s postelje v svojem stanovanju in se močno poškodoval. Wilson je prevozil najmanj že 200.000 milj z zrakoplovom brez vsake najmanjše poškodbe.

Obsojen v 4 minutah

John Spisak je bil prijet od policije in obtožen, da je nosil revolver s seboj. John je tajil to dejstvo na sodniji, pozneje je pa priznal, da je bil že trikrat obsojen v ječo radi ropa. Porotniki so dobili slučaj v pretres in spoznali Spisaka v štirih minutah krivim. Dobil je dve leti ječe. Zagovarjal ga je odvetnik John A. Verhunce.

Protestni shod

Mr. John Rožanc, slovenski trgovec v Collinwoodu nas je opomnil, da če bi bilo umestno sklicati protestni shod glede umora štirih nedolžnih Slovencev v Trstu, katere so Italijani zavratno umoril. Najbolje bi bilo, da bi ta ali ona organizacija stvar prevzela, nas obvestila in bomo skrbeli, da bo shod uspeh.

Železniška družba v Clevelandu bo morala zopet zvišati voznino

Družba cestne železnice v Clevelandu naznanja, da bo prisiljena dne 1. januarja zvišati voznino do najvišje mogoče cene, na 10 centov. Sedanja voznina znaša 8 centov. Več kot 10 centov voznine se ne more računati, pač pa mora družba potem delati novo pogodbo z mestom. Povišana voznina bi morala biti že sedaj upeljana, toda kompanija se je branila, kajti dobro ji je znano, da pomeni zvišana voznina tudi manj potnikov. Toda kot trdi kompanija, ji ne preostaja nobena druga pot. Pogodba med mestom in kompanijo je narejena tako, da kompanija iz dobička, ki ga dela, spravlja gotov del dobička v posebni obrestni fond. Zgovorjeno je med mestom in kompanijo, da mora biti v tem fondu vedno najmanj $500.000. Ako je več, se zniža voznina, če je pa manj, je kompanija upravičena voznino zvišati. Koncem julija meseca se je nahajalo v tem fondu samo $21.000, in ko bo končano poročilo za mesec avgust, bo najbrž kazalo, da ni nobenega centa več v tem fondu. Tekom meseca avgusta je kompanija dobivala približno $5000 manj na dan v blagajno kot v istem mesecu lanskega leta, kar najbolj kaže, da so slabe delavske razmere v poteku. Kompanija namerava opustiti več voženj na cestni železnici in tu in tam zmanjšati na kak način velike stroške.

—o—

Tudi na Turškem se pričnejo puntati

Carigrad, 13. septembra. — Minister za notranje zadeve turške republike je s posebnim manifesom dal naznaniti, da bo vlada podvzela najbolj energične korake proti raznim agitatorjem, ki hujskajo ljudi na vstajo. Ti agitatorji govorijo ljudem, da se bodo zopet upeljali stari turški običaji, da bodo davki znižani in da ne bo prevladovala prisilna vojaška dolžnost.

Učiteljske plače

V šolskem odboru je nastal oster spor glede zvišanja učiteljskih plač. Pred desetimi leti je bil sprejet predlog šolskega odbora, da dobivajo učitelji in učiteljice avtomatično zvišane plače, in šolski odbor zahteva sedaj, da ostanejo plače normalne in stalne. Za plače učiteljev plačujejo davkoplačevalci v mestu Clevelandu letno $12.800.-000. Zvišati jih hočejo za 700 tisoč dolarjev na leto.

Iz Waukegana

Mr. Frank Opeka sporoča telefoničnim potom iz Waukegana, Ill., da je tam umrl v soboto zjutraj Frank Petkovšek, posestnik in nekdajni glavni uradnik K. S. K. J. Istočasno je tam umrla velepoznana družinska mati Ana Rep. Pogreb ranjkega Petkovška se vrši danes, v pondeljek, pogreb Mrs. Rep pa v torek. Preostalim sorodnikom obeh gre naše iskreno sožalje!

Mlada razporočena

Devetnajstletni Eugene Dodd je bil v soboto razporočen od svoje 18 letne žene, s katero se je poročil leta 1928. Imata dva otroka. Žena je zapustila moža pred enim letom, in odtedaj ni slišal več od nje. Seznanila sta se v neki plesni dvorani in se nagloma poročila.

V južni Ameriki je precej živahno te dni!

Veliko zanimanje povsod za poslovilni koncert pevca Banovca

Med rojaki v Clevelandu in okolici prevladuje veliko zanimanje za poslovilni koncert, ki ga priredi gospod Svetozar Banovec v nedeljo 21. septembra v dvorani S. N. Doma na St. Clair Ave. G. Banovec je pravkar izvršil obsežno pevsko turnejo po Zedinjenih državah. Vsepovsod je ponesel lepoto slovenske pesmi. Na mah si je osvojil srca navzočih, in naš narod je takoj sprevidel, da ima pred seboj pravega umetnika. Na željo mnogih se je dal gospod Banovec pregovoriti, da priredi še en koncert — poslovilni koncert — v naši metropoli. Priljubil se je stoterim, ki bi radi venomer poslušali njegovo pesem. In koliko je tudi naredil za narod, saj je šel, kjer so ga klicali, pel je in pel, na radio, v narodnih domovih, v cerkvah, pri pogrebih in krstih, kajti on je mehka duša, brez vsakega preziranja, pomagal bi vsem rad, ugodil vsem, kot želijo. Gotovo narod tega odličnega pevca in značaja prihodnjo nedeljo ne bo prezrl, pač pa v slovo ljubemu pevcu še enkrat napolnil dvorano, da se poslovi z lepoto slovenske pesmi, kakor jo zna Banovec prednašati. — Vstopnice h koncertu se dobijo tudi v uradu "Ameriške Domovine" in so po $1.00, 75c in 50c.

Vreme

Tri vrstice v "Vremenu" v "Ameriški Domovini" so vendar končno spodbodle "Enakopravnost," da se je spomnila grozodejstev fašistov v Primorju. In če ne bi republikanca Grilla spomnili, bi še danes molčal.

* Bubonska kuga je izbruhnila v severni Afriki.

Največja delavska federacija sveta v boju zoper prohibicijo

Atlantic City, 13. septembra. — Eksekutivni odbor American Federation of Labor je sklenil, da se odzove predlogu Martina Ryan-a, predsednika Brotherhood of Railway Carmen, da se delavska federacija prične boriti z vso silo proti nadaljnim postavam v prid prohibicije. Ryan je dokazoval, da radi prohibicije najbolj trpijo siromašni in srednji sloji. Skoro pol milijona oseb je bilo aretiranih tekom preteklega fiskalnega leta v Zedinjenih državah, in te osebe so 99 procentov delavci in ljudje srednjih slojev. Kaj morajo danes trpeti delavci radi prohibicije v finančnem in moralnem oziru, presega vse meje. Udira se v privatne hiše, streljа in mori se od strani prohibicijskih agentov, podkupuje in slepari se. Ako je delavec obsojen v denarno globo radi prohibicije, slednje ne more plačati, dočim je bogatinu to lahko, ako je kdaj kdo prijet, sicer pa bogati ljudje lahko potujejo po mili volji iz Zedinjenih držav in si dobijo pijače na drugem ozemlju, kolikor hočejo. Organizirano delavstvo bo z vso močjo, ki je dana American Federation of Labor, zahtevalo, da se pritisne na kongres, da naredi postavo, ki bo dovoljevala varjenje pive. Ryan je s številkami dokazal, da bi s tem najmanj en milijon delavcev dobilo delo, in da bi farmarji najmanj 300 milijonov bušelnov ječmena in enakega žita lahko več prodali.

Državljanska šola

Pouk o državljanstvu se prične v četrtek 3. okt. na 55. cesti in St. Clair Ave.

Evropa se baje nahaja na robu velike gospodarske revolte*

Geneva, 13. septembra. — Na zborovanju Lige Narodov v tem mestu so govorniki in zastopniki raznih držav povdarjali, da se nahaja Evropa na robu ekonomske revolte in anarhije. Svarili so navzoče, da se mora najti skupno zdravilno sredstvo, če želi svet mir in prosperiteto.

Voditelji zborovanja so hiteli zatrjevati, da je carinska pogodba med posameznimi državami navaden fiasko. Namesto da bi se odpravilo colninske meje, so se slednje še povečale, in posledica je, da gospodarstvo propada in da postajajo vlade nesigurne. En narod več ne zaupa drugemu, gospodarstvo zaostaja, in kriza preti vsepovsod. Zopet ostali delegati na konferenci so povdarjali, da je treba upoštevati svarilo angleškega zunanjega ministra Hendersona, ki je pozval vso Evropo, da nemudoma prične z razoroževanjem. Kakor hitro bodo narodi razoroženi, tedaj bo odpadla tudi medsebojna sumnja, mir bo garantiran, in gospodarski napredek zagotovljen.

Listnica uredništva

J. P. Dopisi se uvrščajo v list brezplačno, za zahvale je pa treba plačati, kot za oglase. Le pišite. Uredništvo prav rado sprejema dopise, saj so vendar odmev in izraz mišljenja posameznikov. In bolj ko si bomo v javnosti povedali, kaj nas boli, kaj je dobro za nas, toliko bolj se bomo razumeli in napredovali.

Pogreb Mrs. Samsa

Pogreb ranjke Jere Samsa se vrši v torek, 16. sept. ob pol devetih zjutraj.

Napetost med Jugoslavijo in Italijo narašča z vsakim dnevom

Belgrad, 13. septembra.—Po vsej Jugoslaviji vlada še vedno največje ogorčenje napram Italiji, ki je pred dobrim tednom povzročila, da so bili ustreljeni štirje Slovenci, katere se je tajno obtožilo, tajno sodilo in ravno tako tajno ustrelilo v par dnevih. Po mnogih hišah v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu ter po drugih večjih mestih še sedaj visijo črne, žalne zastave. V Jugoslaviji niso takoj prvi dan zvedeli, da so bili Slovenci tako nagloma ustreljeni, kajti cenzura je pritisnila na časopisje, ki ni ničesar poročalo, in je ameriško časopisje prej zvedelo o nasilni smrti štirih Slovencev kot časopisje v domovini. Jugoslovanska vlada se je bala, da pride do prevelikih nemirov in demonstracij proti Italijanom. Toda vsaka resnica mora na dan, in tako se je tudi Jugoslavija odela v žalno obleko, ko je bila novica raznešena. V mnogih mestih je v resnici prišlo do večjih demonstracij, katere je policija zadušila, zlasti ko so demonstrantje nameravali napasti laške konzulate. Toda napetost med Jugoslavijo in Italijo se veča z vsakim dnevom.

—o—

Joka že neprestano 62 ur radi naloge

Worcester, Mass., 13. septembra. — Joseph Ruseckas ni znal te dni naloge v šoli, oziroma jo je hipoma pozabil. Ker je dobil ukor, je začel jokati in njegovega joka še sedaj niso mogli ustaviti. Otrok ves ta čas tudi jesti ne more. Joka že 62 ur. Zdravniki si prizadevajo, da bi mu rešili življenje, ki naglo izginja od njega.

Smrtna kosa

V petek večer je umrla po dveletni težki bolezni Mary Grosenic, rojena Devežija, rodom Hrvatica, stara 27 let, stanujoča na 22050 Miller Ave. Tu zapušča soproga, sina in dve sestri, v starem kraju pa mater in brata. Bila je članica dr. Jutranja Zora št. 337 HBZ. Pogreb se vrši danes popoldne ob 2. uri iz Društvenega doma na Recher Ave. pod vodstvom A. F. Svetek. Iskreno sožalje preostalim sorodnikom.

Mr. Telich pozdravlja

Iz daljne province Alberta, Kanada, smo prejeli pozdrav od Mr. Michael Telicha, ki se je podal tja na izlet na povabilo Sun Life Assurance družbe. — Pravi, da je dosti medvedov tam v divjini, katerim je treba samo soli potresti na rep (če bi medvedi rep imeli), pa se jih lahko ulovi. Dosti sreče, Mike!

Sv. maša zadušnica

V nedeljo 21. septembra se bo čitala za pokojnim Dominik Perko v cerkvi sv. Lovrenca ob 6. uri zjutraj sv. maša zadušnica, pri cerkvi sv. Vida pa ob 8. uri zjutraj. Prijatelji ranjkega, ki je preminul pred tremi leti, so prošeni, da se udeležijo v velikem številu.

V bolnico

Poznani rojak Andrej Zamejc, 1148 Norwood Rd., je bil odpeljan v Lakeside bolnico, in so prijatelji prošeni, da ga obiščejo.

Selitev

Danes se preseli s svojim čistilnim podjetjem poznani slovenski trgovec Ignac Smuk. Preselil se bo na Glass Ave. nasproti slovenske šole.

Komunisti in fašisti so so zmagali pri državnih volitvah v Nemčiji

Berlin, 15. sept. — Pondeljek — Pri volitvah, ki so se včeraj vršile po Nemčiji, sta zmagali fašistična in komunistična stranka. Obe stranki bosta kontrolirali najmanj 184 sedežev v nemškem državnem zboru. Značilno je, da tako fašistična kot komunistična stranka je proti sedanji nemški republiki. Fašisti so pangermanska stranka, ki reprezentira ultra-germanske cilje in namene. Oni so proti republiki, proti državnemu zboru, proti mirovni pogodbi in proti Ligi Narodov. Rezultat volitev je sledeč: socialisti so dobili 143 glasov, fašisti 107, komunisti 76, katoličani 69, nemška narodna stranka 41, ljudska stranka 26, ekonomska stranka 23, državna stranka 22, kmečka stranka 18, Bavarci 19, krščanski socialisti 14, itd. Komunistična stranka zahteva, da se zaplени vse privatno premoženje in se uvede diktatorstvo proletariata. Dočim so komunisti prej imeli 47 glasov, jih imajo danes 76, in dočim so fašisti pred volitvami imeli 22 glasov, jih imajo danes 107.

—o—

Proti čarterju

Na shodu, katerega je sklical za soboto 13. septembra Jugoslovanski progresivni klub v Euclidu, je govorilo več govornikov glede volitev, ki se vršijo v Euclidu jutri, 16. septembra. Mnogo ljudi je bilo navzočih. Zaključek shoda je bil, da se glasuje proti čarterju, ker so Slovence popolnoma prezrli. Vsem našim ljudem priporočamo torej, da gredo: Prvič, jutri volit, drugič pa, da volijo proti čarterju.

Sedem ubitih v avtomobilu od železnice

Inas, Cal., 12. septembra. — Sedem delavcev je bilo ubitih danes dve milji od tega mesta, ko so se peljali na delo, in je njih avto zadel vlak Southern Pacific železnice.

Mrtev najden

Mrtvega so našli na E. 55. cesti, pri jezeru, rojaka Joseph Zupančič, ki je stanoval na 5603 Carry Ave. Star je bil 59 let. Tu ne zapušča nobenih sorodnikov. Doma je bil iz Vinkov Verha pri Žužemberku, kjer zapušča soprogo in osem otrok. Tu je bival 18 let. Bil je član društva Srca Jezusovega. Pogreb se vrši v pondeljek popoldne pod vodstvom Jos. Žele & Sons. Bodi ranjkemu ohranjen blag spomin!

Lepe breskve

Naš naročnik iz North Madisona, Mr. Jos. Grgat, nam je poslal v soboto basket krasnih breskev najboljšega okusa, kot jih že dolgo nismo imeli. Mr. Grgat ima svojo farmo na Bennett Rd., North Madison. Prav lepa hvala!

Slovenske vdove

Klub Slovenskih vdov naznanja članicam, da se udeležijo pogreba za pokojno Jero Samsa. Članice se zbirajo pri Jos. Žele ob pol 9. uri zjutraj. — Predsednica.

Vstopnice za koncert

Vstopnice za koncert g. Banovca dobite lahko v našem uradu. Rojake prav vljudno prosimo, da marljivo sežejo po njih, ker je to poslovilni koncert g. Banovca.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto ....$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto $7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta $3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto $5.50; pol leta $3.00
Za Evropo celo leto $7.00, pol leta $3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljatve naslovite: Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83 No. 216. Mon. Sept. 15th, 1930.

Strožje odredbe priseljevanja

Na željo in ukaz predsednika Hooverja je sklenil državni department strožje postopati pri izdajanju vizejev onim inozemcem, ki bi utegnili postati "breme javnosti," v slučaju, da bi se priselili v Ameriko. Državni department namerava nemudoma sklicati konferenco konzulov, na kateri se bo obravnavalo o tem odloku, ki naj se ga čimprej uveljavi. Po določbi tozadevne postave, je konzul edini sodnik, ki ima presoditi in odločiti, da-li utegne eventuelni prosilec za ameriški vizej postati "breme javnosti" ali ne. Konzulom bo na tej konferenci predočena brezposelnost ameriškega delavstva in naročeno jim bo, da morajo pri izdajanju vizejev mnogo bolj strogo postopati, kakor so postopali dozdaj.

Če bi bilo po želji predsednika Hooverja, bi se dosedanja kvota, ki je že itak nizka, še zmanjšala za polovico, tako da bi pol manj inozemcev moglo priti v Zedinjene države, kakor jih prihaja sedaj.

Državni department izjavlja, da je bilo v marcu leta 1929 izdanih mnogo vizejev mehikanskim delavcem, ki so se priselili v Zedinjene države, in glede katerih je pretila resna nevarnost, da utegnejo postati breme javne dobrodelnosti. Takrat so se vršile tozadevne konference med ameriškimi in mehikanskimi konzuli in podobne konference so se vršile tudi med ameriškimi konzuli in kanadskimi izseljeniškimi oblastmi.

Tekom zadnjih šestih mesecev se je priselilo v Zedinjene države samo 3,140 Mehikancev, kar bi bilo povprečno na leto 6,280, dočim je prihajalo tekom zadnjih petih fiskalnih let iz Mehike v Zedinjene države povprečno na leto 56,747 priseljencev. Sedanja redukcija znaša torej 88.9 odstotkov.

Glede priseljevanja iz Kanade še nimajo točnih številk, vendar pa je pričakovati, da se bodo v tem pogledu pokazali podobni rezultati.

Zdaj se nahaja v Kanadi ameriški konzul M. B. Dasis ki študira tozadevni položaj ter daje instrukcije ameriškim konzulatom v Kanadi. Te dni se bosta vršili dve konferenci ameriških konzulov, in sicer ena v Londonu, mesto druge konference pa še ni določeno. Glavna točka teh konferenc, o kateri se bo razpravljalo, bo evropsko priseljeniško vprašanje.

* * *

Kakor je videti iz zadnjega tozadevnega razvoja, si bo moralo poslej evropsko delavstvo pomagati, kakor bo vedelo in znalo, kajti na Zedinjene države in Kanado ne bo moglo več računati. Kakor znano, je Kanada zadnje dni popolnoma zaprla vrata evropski emigraciji, in prav nič ne bomo presenečeni, če se tudi vlada Zedinjenih držav odloči do enakega koraka. Sicer pa se je evropsko delavstvo že udalo v usodo in se sprijaznilo s tem dejstvom, zato si je pričelo iskati zaslužka po raznih evropskih državah, ki ne trpe vsled brezposelnosti, v prvi vrsti v Belgiji in Franciji, kjer je že lepo število naših ljudi, ki so zaposleni največ v ondotnih rudnikih. Dalje so se pričeli naši ljudje v zadnjem času izseljevati v Južno Ameriko, zlasti Argentino, kjer nameravajo — kakor kažejo vsa znamenja — za stalno ostati. Ti argentinski priseljenci so večinoma rojaki iz Primorja in Krasa ter so se izselili tja bolj iz političnih kakor gospodarskih ozirov, ker so se hoteli umakniti neznosnemu pritisku fašistične pete, ki jih je tiščala k tlom v domovini. Razveseljivo dejstvo je, da so ti naši priseljenci v Argentini takoj po svojem prihodu pokazali voljo in moč do življenja; takoj so pričeli ustanavljati kulturna in prosvetna društva, katerim na čelo so postavili vodnika, učitelja in svetovalca v obliki lastnega lista "Slovenskega tednika."

Naj procvitajo in rastejo kulturne in gospodarske ustanove tega izgnanega in mučenega dela našega naroda, ker niso mogle uspevati na domačih tleh!

D O P I S I

Lorain, O.—Veliko dela, pisanja in pripravljanja je vedno pred kako prireditvijo, po končanju iste se pa tu in tam včasih kdo oglasi, ali pa še ne.

Račune skupnega p i k n i k a "Združenih podpornih društev" smo spravili v red; piknik je dobro izpadel in povoljno kot ena prvih enakih prireditev.

Obisk domačih ljudi je bil dober, vendar se je pogrešalo nekaj vodilnih moči, ki so enako člani naših podpornih organizacij. Ker so vabila in oglasi izšli dovolj zgodaj, bi bil lahko tistega dne vsak pripravljen, da bi bil navzoč na pikniku, ki ni bil samo za nekatere, ampak za vse. — Mr. A. J. Terbovec in njegova mala in luštna Lizi sta rekla "vsak po svoje" ter se pripeljala iz bližnje naselbine. — Ustavila sta se, kjer sta pričakovala kaj družbe, a žal je bilo ta dan vse zaposleno in sta še mene iz zadrege spravila, ko sta me pripeljala na pikniški prostor, kjer so bili zbrani naši rojaki. Pozneje sta se pripeljala tudi Mr. in Mrs. Truger, kakor tudi Mrs. Bajc z družino in še nekaj drugih Clevelandčanov.

Vreme je hotelo dopoldne nekoliko nagajati, popoldne pa smo imeli lep, gorak dan, ki smo ga bili vsi veseli.

Dva tedna zatem se nas je n e k a j korajžnih Lorainčanov odpravilo v Cleveland na piknik Slovenske Dobrodelne Zveze. Rekla sem "korajžnih," in kako ne, ko smo se podali v dežju na dveurno vožnjo z busom. To je menda res korajža. . .No, rekli smo, da pridemo, in prišli smo. Mož - beseda, kajne? Sile nam sicer ni bilo, ker smo bili pod streho in imeli smo dva godca, Johnnie in Jacka, katerih godbo smo poslušali, tako da se nismo prav nič brigali, kod se vozimo.

Ko se ustavimo na veseličnem prostoru, nismo vedeli, ali bi šli ven, ali bi kar notri ostali, kajti lilo je kakor za stavo. Pa kako naj obsedimo, ker nas začudeni Clevelandčani obkolijo in pozdravljajo; nekateri so bili oblečeni v dežnih plaščih, drugi so imeli dežnike, nekateri so pa kar v prazničnih oblekah na dežju stali. Glavni predsednik Mr. Gornik nam je nato odločil suh prostor, moker pa na drug način, in tudi kuharice so pritekle z dobro potico in gorkim prigrizkom. Dobili smo tudi bakso popa kot prvi trit od Jakata (?). Hvala! Imeli so pečene spring čikne, katerih je bil deležen srečni dobitelj. Ena se je samo okoli Lorainčanov vrtila in dobil jo je voznik, ki je bil dovolj obsežen, da jo pospravi.

Mr. Debevec in Mr. P. Kogoj sta hotela po vsej sili dež razpoditi; posrečilo se jima je s pomočjo ostalih pevcev, ko so pri lipici nekaj lepih zapeli; menda je bilo še lepše zato, ker je imel Primož fajfco iz stare domovine v ustih. Tudi mali Tony Gorše je več pesmic zapel; lep glas, vendar je bilo preveč za njegovo moč in leta. Po okrepčilih in prijateljskih pozdravih smo se šli nekoliko zavrtet v zgornjo dvorano. Ker smo hoteli po vsej sili nekoliko odpustkov prinesti s piknika, smo čakali, kako bo. Nagibali so se proti Lorainu in proti Barbertonu, toda končno so pa šli v Warren in Cleveland.

Ker se je pričelo mračiti in smo imeli dolgo pot pred seboj, smo se pričeli poslavljati od prijaznih Clevelandčanov in bratov ter sester SDZ. Možje so začeli znašati nekaj mokrega na bus, da ni bil tako suh kot na poti v Cleveland; tudi s sladoledom smo se preskrbeli in nekaj smo ga še povrh dobili, za kar prav lepa hvala!

Dež nas je spremljal tudi domov grede in nas ni hotel zapustiti; držal se nas je kot zvest tovariš. Pot nazaj je bila prekratka; peli smo ob spremljevanju harmonike in banjo in bili smo vsi veseli, tako da ni bilo nikomur žal, temveč si je vsak želel še večkrat kaj enakega.

Piknik S. D. Zveze je minil, kampanja je končana, vse je tako nekako skrivnostno tiho; kam pojde kupa? Ali je vse pozabilo nanjo in je ostala sama, brez varstva? Cleveland jo vabi, naj ž njimi pobegne, Lorain jo vabi k sebi; kam se bo odločila, kje ji bolj ugaja?

Danes, 11. septembra, praznujemo 2 - letnico ustanovitve našega društva Jutranja Zarja, št. 46, SDZ. Kakor razvidno, je društvo precej dobro in složno napredovalo; v odrastlem oddelku je 55 članic, v mladinskem pa osem. Mladinski oddelek bi bil lahko boljši in večji, zato, sestre, vpišite na prihodnji seji svoje otroke kot člane našega društva; plačate s a m o 15c mesečno, kar ni mnogo ter jih lahko zavarujete več kakor pri samo enem društvu. Drage sestre, pridite polnoštevilno na prihodnjo sejo, da ob dveletnici skupaj sprejmemo nove članice in se potem malo poveselimo; ob hladnih večerih se je lepo malo skupaj zabavati po seji.

Tudi dekleta Marijine družbe nam hočejo pripraviti prijazni večer 28. septembra z igranjem kart, bonco in domine; pripravljenih imajo več lepih nagrad in tudi brez plesa ne bo.

Torej ne pozabite velike dvor a n e Slovenskega Narodnega Doma na 28. septembra zvečer! Bodimo vse tam, da jo napolnimo in da damo dekletom čim več dela in toliko več veselja.

Pozdrav vsem in hvala za vesele spomine!

Vida Kumše.

Girard, O.—V zadnjem svojem dopisu sem omenil, da se vrši dne 20. septembra koncert, katerega priredi naš umetnik, operni pevec, g. Anton Šubelj. Kakor vse kaže, bo ta koncert sijajno uspel. Vstopnice v predprodaji gredo hitro izpod rok in so že skoro vse razprodane. Mene to zelo veseli in zahvaljujem se vsem rojakom, ki sem jih obiskal, da so mi šli tako na roko in pokupili vstopnice.

Poleg naše naselbine je najbolj aktivna za ta koncert naša sosedna naselbina Bes s e m e r, kajti tam se rojaki najbolj trudijo in bodo 100 procentno zastopani. Obenem sporočam, da sem prejel pismo od našega pevca, ki sporoča, da bo program jako bogat in raznovrsten ter da bodo pesmi segle v srca vseh. Na programu je več angleških pesmi, nekaj hrvatskih, arije iz oper in ena španska. Najlepše izmed vseh pa bodo naše slovenske pesmi, kajti le v slovenskih pesmih se izražajo tista čuvstva, po katerih hrepene naša srca. Obeta se nam torej krasen večer, ko bomo poslušali milo slovensko pesem, ki bo vrela iz grla našega slavca. Po koncertu bo ples, za katerega bo igral izvrsten orkester iz Clevelanda, pod imenom Four Harmony Aces.

Cenjeno občinstvo iz bližnjih in daljnih naselbin je vabljeno, da se udeleži koncerta v največjem številu, ker boste vsi zadovoljni. Ne pozabite torej, da se dne 20. septembra ob osmih zvečer prične koncert v Slovenskem Domu.

Pozdrav vsem!

John Dolčič.

Cleveland, O.—Jesen je tu in narava se pripravlja za zimsko spanje. V vsakem letnem času se nam kaže narava v drugačnem sijaju in krasoti. Prav tako tudi v jeseni. Ako pogledamo na sadno drevje z dozorelim sadjem, ali na polje z jesenskimi pridelki in sadeži, ali na vinograde s polno vinsko trto, povsod vidimo krasoto in modrost narave. Na vsakega človeka napravi pogled na vso to krasoto prijeten vtis. Vsak se pa posebno razveseli lepega grozdja in tistega, kar se iztisne iz njega. Letos se mu bo moral marsikdo odreči, čeprav ne prostovoljno. Imamo namreč preveč Mr. Hooverjeve prosperitete in preveč neprostovoljnih počitnic. Marsikdo se bo na Martinovo nedeljo bolj čemerno držal, ker ne bo "njega," da bi ga krstil, kakor druga leta, ko ni bilo toliko "prosperitete." Marsikatera družina gleda z bojaznijo in negotovostjo v prihodnost, kajti zima je pred vrati, a zaslužka nikjer! Zares, huda in dolga zima bo, ako se delavske razmere ne izboljšajo.

Kakor smo čitali v "Ameriški Domovini," začne Slovenski radio klub s svojim, programom že 19. oktobra. Lansko leto sem hodil k svojim prijateljem poslušat slovenske radio programe, letos pa, hvala Bogu in mojim prijateljem, pa bomo te programe lahko poslušali doma, seveda brez "njega." Kako sem prišel do krasnega radio aparata, naj vam pove naslednje:

Bilo je v sredo, dne 6. avgusta. Bil je vroč in soparen večer in pri nas se oglasita Mr. in Mrs. Meglič s 64. ceste ter povabita mene in mojo soprogo, naj se greva ž njima kopat v jezero. Jaz in moja žena sva z veseljem sprejela povabilo, kajti oba se rada kopava. Ko smo se peljali po Norwood Rd., na St. Clair Ave., smo morali tam čakati zaradi rdeče signalne luči. Mrs. Meglič se obrne proti meni in pravi: "Tomažin, v soboto večer se bomo pa malo zavrteli in se pozabavali tam gori," in pri tem pokaže na Knausovo dvorano. "Kaj boste pa imeli?" jo vprašam radovedno. "Kaj ne veš," se oglasi Mr. Meglič, "da bo malo domače zabave? Mr. Damm in drugi bodo naredili mal surprise party Fr. Znidaršiču in povabljeni so samo starejši, ožji prijatelji, meni pa je naročeno, da povabim tudi vaju, da prideta v soboto večer v dvorano. Saj prideta, kajne?"

"Seveda prideva,' odgovorim, "k svojim starim prijateljem in prijateljicam prav rada." K temu pritrdi še moja boljša polovica: "V soboto večer se bova oglasila pri vaju, nakar gremo skupaj in ni treba preje hoditi od doma." "Velja!" se je glasil odgovor.

Jože je pognal svoj avtomobil in odpeljali smo se kopat. Voda je bila topla in po kopeli smo se prav dobro počutili. Ko smo prišli domov, smo si pred razhodom še enkrat obljubili, da se vidimo v soboto večer. In pri tem je ostalo.

V soboto, dne 9. avgusta, naju res prideta poklicat. Ker je bila pa najina hčerka Zofi bolna, se moja žena ni hotela podati z nami, ker nerada pusti bolne otroke same, posebno zdaj, ko je tudi Zofi bolna. Na vsa prigovarjanja se ni vdala in šele, ko so jo otroci pričeli prositi, naj gre, in ko je tudi Zofi začela jokati in prositi, se je vdala. In tako smo se odpravili. Ko se pripeljemo na St. Clair, se obrne Mr. Meglich proti nama in reče: "Margareth, ali se gremo kopat nocoj?" "Lahko radi mene, samo toliko ustavi, da grem jaz domov," se oglasi moja žena. "Uu, pa pojdimo v dvorano," je rekel Mr. Meglič.

Ko pridemo do dvorane, so bila vrata zaprta. "Kaj pa je to, da so vrata zaprta in vendar godba igra?" vprašam. "Bomo pa malo potrkali," se oglasi Mr. Meglič in močno potrka na vrata. Vrata se odpro, in ko vstopimo v dvorano, nas obstopijo prijatelji in prijateljice ter zakličejo: Surprise! Moja žena se plaho obrne k meni, češ, kaj pa je to, komu to velja, Nato stopi pred naju Mrs. Josephine Perpar ter nama čestita v imenu vseh najinih prijateljev in prijateljic k petnajst-letnici najinega zakona. Nato pokaže na zares krasen R. C. A. radio aparat, ki je stal v dvorani, in katerega so nama kupili najini prijatelji in prijateljice. "To naj vama bo za spomin za vajino petnajst-letnico."

Midva sva stala tam kakor dvoje lesenih kipov. Ne bi verjel, kako pride človek ob vso svojo kontrolo pri tolikem iznenadenju. Naposled sem prišel vendar toliko k sapi, da sem se ozrl po dvorani, ki je bila polna samih znanih in smehljajočih obrazov. Rokovanje in čestitanje se je vršilo na vse strani. Najrajši bi vse skupaj objel in pritisnil na srce, ne toliko radi daril, kolikor radi prijateljstva, ki ste nama ga izkazali. Bila sva v resnici zelo iznenadena, ker sva toliko slutila o vsem tem kakor o svoji smrti.

Nato smo posedli okoli miz, nakar so nam žene in dekleta pod vodstvom Mrs. Perpar zelo dobro postregle z okusnimi jedili. Nato pa se je razvila prav domača prijateljska zabava.

Jaz in moja žena se kar nisva mogla razvedriti kakor drugikrat. Oba je mučila neka negotovost, kot bi slutila, kaj naju še čaka. Jaz sem se štirikrat izmuznil iz dvorane ter šel pogledat domov, kjer sem dobil bolnico lepo mirno spečo. Na vprašanje, kako ji je, je odgovorila, da jo samo vrat nekoliko boli. "Le pojdi nazaj, ata, in ne skrbi," je bil njen odgovor. Toda božja previdnost je imela pripravljen za naju drug težak surprise. V nedeljo se je namreč bolezen hčerke nenadoma poslabšala. Na zdravnikov nasvet smo jo oddali v bolnico, kjer je ob 8.15 zvečer izdihnila svojo mlado, blago dušo. Podlegla je škrlatinki. Tako smo imeli v 24 urah dve iznenadenji. Človek obrača, Bog pa obrne! Pokojna se je veselila radia, a ga ni videla. Sedaj pa posluša nebeški radio.

Oprostite, ker sem zašel in se moram vrniti nazaj k namenu, ki ga ima ta moj dopis.

Prijetna dolžnost naju veže, da se zahvaliva vsem prijateljem in prijateljicam, ki so se v resnici izkazali kot taki v obeh slučajih. Hvala vsem, ki ste se potrudili in skrbeli ter vse tako lepo izpeljali, posebno pa se zahvaljujeva sledečim: Mrs. Možek, Mrs. Perpar, Mrs. Brodnik, Mrs. Valenčič, Mrs. Smolič, Mrs. Znidaršič, Mrs. Marg. Stoparjevi, Miss Mary Hudolin, Miss J. Pirnat, Miss Anna Grčar. Dalje hvala natakarjem Mr. Perpar, J. Valenčič, Anton Smolič. Hvala Mr. in Mrs. Meglič, ki sta naju znala tako potegniti in privabiti. Hvala tudi Miss Tink za tako krasen šopek cvetlic.

Iskrena hvala vsem, ki ste se udeležili ali pomagali pripraviti nama v počast ta večer: Mr. in Mrs. Anton Malovic, Mr. in Mrs. Louis Malovic, Mr. Frank Tomšič, Kenmore, Mr. in Mrs. Charly Brodnik, Mr. in Mrs. J. Perpar, Mr. in Mrs. John Valenčič, Mr. in Mrs. Frank Ivanc, Mr. in Mrs. Ed. Možek, Mr. in Mrs. Jos. Smole, Mr. in Mrs. J. Meglič, Mr. in Mrs. Fr. Zakrajsek, Mr. in Mrs. Martin Novak, Mr. in Mrs. Marg. Petrick, Kenmore, Mr. in Mrs. A n d y Skulj, Kenmore, Mr. John Gruden, Kenmore, Mr. in Mrs. A. Kocjančič, Kenmore, O., Mr. in Mrs. Fr. Bajec, Mr. in Mrs. Jos. Zakrajšek, Ridpath Ave., Mr. in Mrs. John Zakrajšek, Ridpath Ave., Mr. in Mrs. John Brodnik, Trafalgar Ave., Mr. in Mrs. Louis Tomšič, Mr. in Mrs. Louis Cimperman, Mr. in Mrs. Jos. Cimperman, Miss Mary Gornik, Mr. in Mrs. Anton Mostar, Mr. in Mrs. M. Stampfel, Mr. in Mrs. Jos. Ponikvar, Mr. in Mrs. Matt Debeljak, Mr. in Mrs. Louis Fink, Mr. in Mrs. A. Fortuna, Mr. Leo Sever, Mr. in Mrs. Julia Adamic, Mr. in Mrs. Louis Prijatelj, Mr. in Mrs. Matt Bambič, Mrs. Mary Bambic, Mr. in Mrs. M. Pirnat, Mrs. Margareth Stoparjeva, Mrs. Mary Blatnik, Mrs. Rosie Tomažič, Mr. in Mrs. Joseph Pikš, Mr. in Mrs. Frank Bogovich, Mr. in Mrs. M. Križman, Mrs. Mary Hrastar, Mrs. Cilka Skrbec, Mrs. Frances Kosunič, Mr. in Mrs. R. Mirtel, Mr. in Mrs. John Klančar, Mr. in Mrs. Ab. Novak, Mrs. Josephine Pousch, Mr. in Mrs. M. Makovec, Mr. in Mrs. Joseph Pozelnik, Mr. in Mrs. Fr. Brancel, Mr. Fr. Rebolj, Mr. in Mrs. John Brodnik, Mr. in Mrs. St. Andolek, Mr. in Mrs. Anton Smolič, Miss M a r y Hudolin, Miss Frances Požar, Mr. in Mrs. Anton Kostanjšek, Mr. in Mrs. Rosie Košir, Mr. Jos. Virant, Mr. John Zgonc, Mr. in Mrs. J. Lach, Mr. in Mrs. John Mahne, Mr. in Mrs. Fr. Žnidaršič, Mr. in Mrs. Lužar, Mrs. Theresa Gorenčič, Mr. in Mrs. Jennie Milavec, Mrs. Frances Š r a j, Mr. in Mrs. John Urbas, Mr. in Mrs. Bl. Gornik, Mr. in Mrs. Rosie Novak, Mr. in Mrs. M. Salomon, Mr. in Mrs. M. Ajster, Mr. in Mrs. John Trček, Miss Mary Rus, Miss Ivanka Obrstar, Miss Agnes Hocevar, Mr. in Mrs. Anton Skulj, Mrs. Mary Drenšek.

Ohranila vas bova vse v hvaležnem spominu! Vam hvaležna

Damjan in Margareth Tomažin.

Vrhnika, Slovenija — Da bi vsakega posebej pozdravljal in vsakemu posebej pisal, bi bilo preveč dela, dočim opravi Ameriška Domovina vse to obenem, saj roma v vsako hišo in to vsak dan in tudi jaz jo tu težko pričakujem.

Zadnjič enkrat sem bil po dolgem času v Žužemberku; opisaval ga ne bom, ker ga je Mr. Primož Kogoj zadnjič tako korektno opisal, da ga bolje ni mogel. Samo to je pozabil omeniti, da Žužemberk napreduje, in kako! Most čez Krko pri Smrketu imajo že pet let na programu, železnica na Gradinc in Hinje je gotova stvar, itd., itd.

Ko sem bil zadnjič doli, so dobili Žužemberčanje motorno brizgalno na ogled. Pa mislite, da so jo kupili? Bože čuvaj! Imeli so 58.000 dinarjev, a ne več. Žužemberčanje tam v Clevelandu, Jamšek, Jakšič, Korin, Slogar, Maver in drugi, saj vas je tam polovica Žužemberka, vsak en dolar, pa kupite brizgalno svojim rojakom, da bodo imeli kaj v roke vzeti, kadar bo kje gorelo! Edino, kar imajo sedaj dobrega, je načelnik gasilnega društva, in sicer je to šmihelski rojak, nadučitelj Fr. Mrvar. On bo rešil vaše društvo, vsaj tako sem slišal.

Šmihelčanje pa niso kar tako. Imajo brizgalno, pa tudi plačano.

Žužemberčanje, upam, da bodo te moje skromne vrstice vsaj malo zalegle ter da se boste tudi vi v tem oziru odrezali.

Žužemberčanje ste vsi enaki: prositi vas je sram, a vzeli boste pa vseeno, toku je- Po žužemberško!

Gospod Jaka, tebe pa prosim, ako Boga znaš, da tole ne bo romalo v koš. Opili in popravi, pa bo dobro, kaj ne, Mr. Pirc? (Gospodina Jakata ni v uredništvu; šel je v Kanado medvede in kamele lovit. Pravkar je dospel telegram, da je ujel veliko kamelo z dvema grbama, in sicer jo je "zahukal" na laso, v katerem je pravi mojster. O. stavca).

Življenje tukaj je dobro; pridite sem, pa boste videli. Stopim z vlaka, pa grem k vozniku: "Koliko zahtevate, da me potegnete do Kostanjevice?" "270 dinarjev," je odgovor. Vprašam še, koliko kilometrov je do tam. Šestnajst. Dobro! Za tri ure sem tam, potem pa lahko sam sebi ohcet napravim, si mislim in odidem — peš.

Jaka, ta-le je pa ljubljanska: čakam na avto v znani gostilni in pri tisti mizi zavpije neki gospod: "Plačat, prosim!" — "Kaj imate?" "štiri velike vrčke piva, tri četrt litra vina, pa en kruh." Dokaj čedna vsota dinarjev.. Pa pravite, da je v Jugoslaviji slabo!

Pozdrav vsem čitateljem lista Ameriška Domovina, posebno pa Žužemberčanom!

Cenjenemu uredništvu pa se za vsak slučaj priporočam za znamke.

Frank Lavrich,
Verd,144, Vrhnika,
Slovenija.

G. SVETOZAR BANOVEC

Cleveland, O.—Leto dni je med nami. Prav udomačil se je, čuti, da je "doma" v Clevelandu. Slovenski Cleveland s svojimi gostoljubnimi rojaki se mu je tako priljubil, da se vedno vrača med nas, kakor hitro mu nanese prilika. Med nami se kreta, kakor da je naš od tistih časov, ko smo mi prihajali v Ameriko. In mi se počutimo v njegovi družbi, kakor da je z nami prihajal v obljubljeno deželo.

Zdi se mi, pravzaprav prepričan sem, da nas je hitro spoznal. Pogledal je v naša srca, videl je našo bol, trpljenje, domotožje, pa je stopil v naše vrste mimogrede, predno smo se mi zavedali. S svojo toplo in priljubljeno besedo nam je podal roko kakor brat rodnemu bratu. Malo je takih čutečih ljudi na svetu, da bi osvojili srca svojih bratov in sester. To delajo le skromne in tihe duše, to delajo pravi umetniki.

Naši slovenski listi v Clevelandu pišejo, da ima g. Banovec poslovilni večer v Slovenskem narodnem domu, na večer 21. septembra. Lepo je to. Pevec in umetnik, ki je s svojo veliko skromnostjo in srčno kulturo osvojil naša srca, on ne sme od nas, da ne bi nam zapel pesem, ki ga je pripeljala med nas. On ne sme od nas, da ne bi z našim mojstrom, g. Ivanom Zormanom zapel pesem in skladbo, bi je slovenska in naša ameriška melodija. Prav bogati in srečni smo, da imamo na razpolago

(Dalje na 3. strani).

RADIO PROGRAMI

Za torek, 16. septembra

WTAM

A. M.
6:30: Sign on.
7:00: On the 8:15 (NBC).
7:15: Silverberg Trio.
7:30: Cheerio (NBC).
8:00: Morning Melodies.
9:00: Hits and Bits (NBC).
9:15: Henkle Velvet Flour Program.
9:30: Musical Interlude.
9:35: Patty Jean's Chat.
9:50: WTAM Physical Culture Hour.
10:00: WTAM Cooking School.
10:30: Pat Haley.
10:42: Landers Charm Talk.
10:45: Don Douglas, pianist.
11:00: On Wings of Song (NBC).
11:30: Tommy Strobel.
11:45: Home in the Sky.
P. M.
12:15: Annabelle Jackson, pianist.
12:40: Merle Jacobs' Golden Pheasant Orchestra.
1:15: Noonday Melodies.
1:45: Playlet.
2:15: Recital—Charles W. Reed, baritone; E. Rohlf, pianist.
2:30: Golden Gems.
3:00: Baseball Game—Cleveland vs. Washington.
5:00: Joe Baldi and Russ Neff.
5:15: Meditation.
5:30: Organ Processional Hour.
6:15: Chester Zohn, tenor.
6:23: Davey Tree Talk.
6:25: Baseball Scores.
6:30: Dniner Music—WTAM Orchestra.
7:00: Spang Bakers—Gene and Glenn.
7:30: Widlar Program to WJR.
8:00: Eveready Hour (NBC).
8:30: Happy Wonder Bakers (NBC).
9:00: Enna Jettick Song Birds (NBC).
9:15: Standard Oil Program.
9:45: Vaughn De LeLath, contralto.
10:15: Uncle Abe and David (NBC).
10:30: Pat and Alice.
10:40: WTAM Players.
11:05: Joe Smith's Euclid Beach Park Orchestra.
11:35: Midnight Melodies.
A. M.
12:20: Tal Henry's New China Restaurant.
1:00: Sign off.

WHK

A. M.
6:30: Radio Reveille.
7:30: Morning Devotions.
8:00: Something for Everyone (CBS).
8:30: Burlesque Broadcasters.
8:45: U. S. Army Band (CBS).
9:00: Croonatune Girl.
9:10: Board of Education—Arithmetic Lesson.
9:30: O'Cedar Time (CBS).
9:45: Radio Homemakers—Jean Carroll (CBS).
10:00: Moncrief Furnace Company.
10:15: Beck's Pection (CBS).
10:30: Julia Hayes.
11:00: Ethel and Harry.
12:00: Manhattan Towers Orchsetra (CBS)
P. M.
12:30: Harold Stern's Orchestra (CBS).
1:00: The Metropolitans (CBS).
1:30: Master Singers Quartet (CBS).
1:55: Health Talk—Dr. Winfrey.
2:00: Housekeepers Chat.
2:20: Columbia Ensemble (CBS).
2:30: Tea Time Topics.
3:30: Columbia Artists Recital (CBS).
4:00: Rhythm Knigs (CBS).
4:30: Bert Lown's Orchestra (CBS).
4:40: World Book Man.
4:45: Messenger Boys.
5:45: California Ramblers (CBS).
6:01: Review Current Events.
6:14: Piano Rambles—Ken Carr.
6:23: Raybestos Sport Flashes.
6:28: Standard Trust Topics.
6:44: Rahal's Cherry Pickers.
6:59: Raybestos Radiogram.
7:00: Blackstone Program (CBS).
7:30: Kaltenborn Edits the News (CBS).
7:45: Premier Salad Dressers (CBS).
8:00: Henry and George (CBS).
8:30: Philco Symphony Hour (CBS).
9:00: Graybar's Joe and Vi (CBS).
9:15: Paramount Publix Hour (CBS).
10:00: Anheuser-Busch Program (CBS).
10:16: Motorists Almanac of the Air.
10:17: Slumber Hour.
11:00: Rubberneck Man.
11:01: Bedford Glens Orchestra.
12:00: Club Madrid Orchestra.

WJAY

A. M.
7:00: Morning Melodies.
8:00: Wurlitzer's Morning Greeting.
8:30: Mail Man.
9:00: Three Musketeers.
10:01: The Shoppers, Ruth and Blair.
11:30: Hawaiian Echoes.
P. M.
12:03: The Song Rambler, (Rocky Austin)
12:15: Jazz Potpourri.
1:15: Organ Moods.
2:15: The Scothing Singer (Georgene Gordon).
2:30: Nat Shilkret's Orchestra.
3:00: Painesville Serenade.
4:00: Two Songsters, (Connie Gates and Charles Barnum).
4:30: Broadway Lights.
5:00: Parade
5:30: The Palermos.
6:05: Merchants and Consumers.
6:35: Sign off.

—o—

DOPISI.

(Nadaljevanje iz 2. strani)

priliko, ki se nam ne nudi vsako leto.

G. Banovec, ki je videl veliko naših ljudi v Ameriki, ki je s svojim razumnim in ostrim opazovanjem ustvaril sodbo o našem življenju v Ameriki, je naš zaželjeni in redki glasnik našega prava napram domovini. Gotovi smo, da se vrne med svoje domače v Jugoslaviji z močnim in prepričevalnim glasom: Kaj so ameriški Slovenci.

Zato pa vsi na njegov poslovilni koncert v nedeljo, 21. septembra, točno ob 8. uri zvečer.

Prijatelj.

—o—

Bančni ropar zajet in ustreljen od množice

Kentwood, La., 12. sept. Eden izmed treh bančnih roparjev, ki so včeraj oropali Kentwood banko za $10,000, je bil najden danes od zasledovalcev na nekem drevesu. Ropar je bil na mestu ustreljen.

Mati je ubila hčerko, potem pa še sebe

Denver, 12. sept. Mrs. Helen Ross, 35 let stara, je ustrelila danes svojo hčerko Joyce, staro 15 let, ranila je drugo hčerko Wilmo, staro 10 let, toda ni pogodila sina Gordona, starega 9 let. Ženska je potem storila samomor. Njen soprog je povedal, da je žena že dalj časa grozila, da bo storila samomor.

Anton Stražar:

OGLARJEV SIN

Pripovest iz davnih dni.

Zlezel je čisto na vrh sena. V bližnji vasi je pravkar zvonilo Zdravo Marijo. Fant je zmolil večerno molitev, nato použil nekaj kruha in po okrepčilu je kmalu zaspal.

Iz mirnega spanca pa ga kar naenkrat ponoči vzdrami govorjenje. Fant začne pazljivo poslušati. Po govorjenju je spoznal, da sta dva in da sta tatova, kajti pogovarjala sta se o tem, koliko imata plena in kako se jima je godilo pri tatinskem poslu.

Matevžku šine takoj izvrstna misel v glavo: bil je mlad in močan, za silo je bil tudi oborožen, imel je kratko bodalce in debelo palico. Skočil je torej pokonci in zavpil z močnim glasom:

"Hoj, hoj, smo že skupaj!" — Prestrašena tatova sta bila oba naenkrat pri vratih in sta zbežala, kar so ju noge nesle.

Navihanec se previdno splazi do vrat, kjer sta nameravala tatova prenočiti, in tiplje z rokami sem in tja. Kmalu je našel velik zavoj in ga potegnil v svoje ležišče. Kajpak ni več zaspal, ker se je bal, da se bosta lopova vrnila. S prvim jutranjim svitom se je odpravil dalje, seveda je vzel s seboj tudi zavoj.

Za vasjo v gozdu za gostim grmovjem pa se je ustavil, da vidi, kaj sta mu pustila preplašena tatova. Bil je dober plen: novi čevlji, več funtov suhega svinjskega mesa in še tri zadavljene kure.

Premišljal je, kaj bi napravil s temi kurami. Naposled se odloči, da se bo ustavil pri kaki revni hiši, da jih bodo tamkaj skuhali ali spekli, njemu pa dali nekaj za pot.

Hodil je tako dobre pol ure in prišel do samotne koče. Zunaj se je igralo troje mladih otrok in stara ženica je baš nesla suho dračje v vežo.

Oglasil se je pri njej in ji povedal svoj namen. Ženica je hvaležno sklenila roki in izpregovorila:

"Sam Bog te je poslal do nas, dobri fant. Moj sin, ki je oženjen, ima ženo v otročji postelji. Za denarje nam gre trda. Oh, kako se bo ubogi mladi materi prilegla kurja župa!"

Ženica je povabila Matevžka v hišo, kjer je ležala mlada mati. Moža ni bilo doma; bil je na delu.

Pri ubogih, a prijaznih ljudeh se je Matevžek zamudil par ur. Zvedel je od njih, da je nedaleč proč velikanski gozd, ki se imenuje Krokarska šuma, a v njem da imajo roparji svoje zavetišče.

Ko je odhajal, je odložil še svoje čevlje in se obul v nove, gi sta jih pustila tatova. S seboj je vzel svinjino in le dobro polovico kuhane kure, ostalo je pustil mladi materi. Nato je odšel dalje; odločil se je, da gre k roparjem v Krokarsko šumo.

Še pred poldnevom je prišel v večjo vas; v ozadju za vasjo se je razprostirala Krokarska šuma, le še dobro uro oddaljena. Fant je krenil v gostilno, kjer je bilo polno pivcev. Po govoru jih je takoj spoznal, da so trgovci, ki tu počivajo.

Matevžek je sedel sam pri mali mizici in poslušal ljudi, kaj so se pogovarjali. Posebno eden možakov je bil prav zgovoren.

"Prijatelji, sedaj bomo kmalu odrinili proti Krokarski šumi. Kdor ima zajčje srce, naj ne hodi z nami. Tam so roparji, ki so že marsikomu olajšali tovor in mu tudi preselili dušo na drugi svet."

Kmalu se je oglasil k besedi prav mlad možak:

"Tako hudo pa menda ne bo, kakor nas ti plašiš, Ambrož, saj nas je vendar skupaj osemindvajset. Pa tudi oboroženi smo.'

"Le počasi, mladi prijatelj," povzame znova besedo Ambrož, "v resnici nismo brez orožja, a tudi roparji imajo orožje, ki so ga dobro vajeni. Ti Feliks greš danes prvič z nami skozi Krokarsko šumo, a jaz sem šel že večkrat."

"Res je, Ambrož, da si šel že večkrat z nami," reče eden trgovcev, "kolikor jaz vem, smo bili samo enkrat napadeni, pa še takrat si se ti stiskal med nas. Ali ni res tako?"

Vsi hkrati so se začeli smejati ob teh besedah, ki jih je govoril trgovec Andraž.

Sredi popoldneva so trgovci otovorili konje in počasi odšli proti skrivnostnemu gozdu.

V primerni razdalji jim je sledil Matevžek.

Mladi fant je tako v dobri uri prišel v Krokarsko šumo. Hodil je še nekaj časa po gozdni poti, a nato si našel primerno ležišče v mehkem mahovju. Prav kmalu je sladko zaspal, prav tako brezskrbno in mirno kakor v domači hiši. . .

* * *

Šele večerni hlad je zdramil Matevžka; bil je še zaspan; šele čez čas se je popolnoma zavedel, kje je.

Vzel je jedila, se navečerjal in se napotil dalje, da poišče zloglasne roparje, ki so v strah in trepet daleč naokoli.

Ni hodil še dolgo, ko začuje hitre korake; nekdo je prihajal proti njemu.

Kmalu sta se sešla z neznancem, a sprejem je bil silno smešen za mladega popotnika.

Ko ga je neznani možak kar naenkrat zagledal pred seboj, je v strahu pokleknil kar predenj, kajti mislil si je, da je Matevžek eden izmed roparjev. Prosil ga je za božjo voljo, naj ga pusti pri življenju, saj mu da ves denar, kar ga ima pri sebi.

To se mu je smejal Matevžek. Precej časa ga je moral miriti, preden mu je pregnal strah in ga prepričal, da on, Matevžek, ni ropar, ampak pošten popotnik.

Bojazljivi možak nato ni prej odnehal, dokler ni pregovoril Matevžka, da ga je spremil do gostilne v vasi.

Bojazljivec je svojemu mlademu spremljevalcu povedal odkrito, da je bogat kmet in trgovec iz te in te vasi. Nazadnje ga je še povabil, naj ga obišče, če ga bo pot nanesla mimo njegovega doma.

Hvaležen trgovec je Matevžka v gostilni bogato pogostil. Tako sta se v gostilni zamudila precej časa, pred odhodom pa je tujec mladeniču še podaril par zlatnikov. Poslovila sta se nato kot že stara prijatelja, možak je odšel proti domu, kamor ni imel več daleč, a Matevžek je znova krenil nazaj proti gozdu.

* * *

Brezskrbno je korakal Matevžek po gozdu; ker je spil precej vina, je bil tudi dobre volje ter si je pel:

Ni se mu treba ravbarjev bat,
kter nima dnarja in druzga
blaga.
Takmo zlo luštno je popotovat.
Človek bit korajžnega more srca!

Kmalu zatem, ko je odpel pesmico, je v dalji zagledal skozi goščavo svit ognja. Pogumno je stopal proti onemu kraju; prerivati se je moral še skozi gosto grmovje in trnje, preden je dosegel svoj cilj.

Z glasnim hrupom so roparji sprejeli mladega fanta in se mu čudili, ker je bil tako pogumen. Vodili so ga k velikemu ognju, kjer so pekli dva janca, a v ozadju so imeli konje in par pokritih vozov.

Matevžek jih je pogumno poprosil, naj ga vodijo k poglavarju, češ, da želi ostati v njihovi družbi.

Eden roparjev ga je vodil pičlega pol streljaja daleč, kjer je na malem pokritem vozu spal poglavar.

Poglavarju je bil takoj všeč krepki fant, ki se mu je takoj prikupil, da si ga je izbral za svojega strežaja in mu naslednjega dne še poveril službo sela.

III.

Roparski poglavar je vse tajnosti razkazal Matevžku in mu tudi pripovedoval svoje burne doživljaje. . .

Šele po polnoči se je končala dobra večerja, ki so jo imeli roparji. Matevžek je prinesel poglavarju in sebi dva lepa kosa pečenega mesa. Ko sta z glavarjem povžila mastno pečenko, je velel poglavar:

"Daj mi, fant, izpod voza natočiti iz sodčka kupico vina! Poglavar mu je dal veliko majolko. Novi sluga mu je takoj postregel s pijačo. Glavar je pil v velikih požirkih, kar pa mu je ostalo, je dal svojemu slugi. Po dobri večerji sta kmalu oba zaspala.

Že v zgodnjem jutru je vstal Matevžek; najprej se je umil na bližnjem studencu, potem pa je odšel nazaj in nesel v posodi še poglavarju čiste studenčnice, da se še on umije. Zatem je odšel k ostali družbi, da prinese zajtrk.

Bilo je krasno jutro, pa je velel poglavar svojemu novemu mlademu slugi, naj gre z njim.

Odšla sta po gozdu; čez kakih deset minut sta prišla do gostega grmovja. Ko sta se prerila skozenj, je poglavar užgal svetiljko in odšla sta v nekak podzemski rov.

Kmalu sta se ustavila v prostorni votlini. Matevžek je kar strmel :Ob krajih so bili raznovrstni zaboji, mali in veliki; poglavar je odprl enega in pokazala se je sama zlatnina in srebrnina.

Poglavar se nasmehne:

"Kajne, da imamo vsega dosti? A to je samo nekaj, tudi v drugih zabojih imamo take vrste blago, pa še lepše!"

Preden je zaprl zaboj, je vzel iz njega lepo zlato verižico, jo pripel svojemu slugi okrog vratu, a iz malega predala je vzel še lep zlat prstan in mu ga nataknil na prst.

"To je tvoje! Hočem, da se izmed vseh spozna moj sluga in sel!"

Matevžku je poglavar pokazal še druge posebnosti v tej votlini, kakor raznovrstno obleko in orožje. Ob straneh votline so bila tudi ležišča, a sredi prostora veliko zidano ognjišče.

"Veš, kadar postane hladno, je tukaj notri naše bivališče, pomladi in poleti smo pa zunaj. Sile ti ne bo pri nas!"

Po tem poglavarjevem pripovedovanju sta se oba podala zopet na svetlo.

(Dalje prihodnjič.)

Pristopajte k domači organizaciji, k S. D. Z.

DNEVNE VESTI

Sladkor najden v klicah tuberkuloze

Cincinnati, Ohio, 12. sept. Pred American Chemical Society, ki tu zboruje, se je danes naznanilo, da so našli v klicah jetike novo belo sladkorno snov, katera iznajdba je velikega pomena za nadaljno raziskovanje pri zdravljenju jetike. Nadalje so kemisti navedli dvoje vzrokov Znanstveniki trdijo, da najdba za plešavost, arsenik in svinec. Znanstveniki trdijo, da najdba belega sladkorja v klicah jetike, da je nove vire pronajti zdravila zoper jetiko. Enako mislijo priti tudi na sled zdravilu zoper plešavost, kar se doslej še nikomur ni posrečilo.

Enajst otrok ranjenih v nesreči z busom

Wooster, O., 13. septembra. — Blizu Madison Hill, v bližini tega mesta, se je včeraj prevrnil šolski bus, ki je peljal domov učence višje šole. Enajst otrok je bilo pri tem ponesrečenih, in med njimi jih je sedem dobilo težke poškodbe. Bus je vozil neki učenec.

Preveč žganja, zaprejo plesne dvorane

Alliance, Ohio, 13. septembra. — Javne plesne dvorane v tem mestu so morale zapreti svoje prostore na povelje župana Hari-ja, ki pravi, da mladina povžije preveč opojne pijače v plesnih dvoranah. Mladina, 15 do 18 let stara dekleta in fantje, pijejo na debelo v plesnih dvoranah. Mnogo pijanih plesalcev so morale odpeljati mestne ambulance v bolnice, kjer so se iztreznili.

Andree bo pokopan zraven svoje matere

Stockholm, 12. septembra. — Artur Leffler, bivši sočenec slavnega polarnega raziskovalca, katerega kosti so našli v večnem ledu, kjer je preminul pred 33. leti, se je izjavil, da je najprimernejše mesto, da pokopljejo te kosti, poleg groba matere Andree-ja. Leffler se je spomnil, da mu je nekoč Andree povedal, da kjerkoli najdejo njegovo mrtvo truplo, da bi bil rad pokopan poleg svoje matere.

MALI OGLASI

Soba

se da v najem za enega fanta. 5909 Prosser Ave. (217)

Proda se

poceni peč na plin ali na premog. 1223 E. 85th St., blizu Superior Ave. (217)

Naprodaj je

hiša za dve družini, 4 sobe zgorej, vse moderno. Blizu 185. ceste, v bližini La Salle gledališča. Cena samo $5500.00. — Vprašajte pri Rogulich, 14206 Sylvia Ave., tel. EDdy 0678-R. (216)

V najem

se da hiša sama za sebe, 5 sob, potem pa tudi stanovanje, štiri sobe, zgorej. Poceni rent. — Oglasite se na 1415 E. 51st St. (217)

V najem

se da garaža in pet sob, s kopališčem in furnezem. 5614 Carry Ave. (217)

Stanovanje

s štirimi lepimi sobami se da v najem, spodaj. Vpraša se na 6513 Edna Ave. (217)

Soba

se da v najem za enega ali dva fanta. Gorkota. 6622 Bliss Ave. (216)

NAPRODAJ ALI SE ZAMENJA

najfinejši prostor da gradite privatno hišo. Lot je 120x 220 na Lloyd Rd., prva cesta od Lake Shore boulevarda. Lepa drevesa, cvetlice. Lot je cenjen od Cleveland Trust banke na $10,000. Oglasite se pri lastniku

N. NACHTIGAL
6221 St. Clair Ave.
Tel. HEnderson 0794

GRDINA'S SHOPPE

Popolna zaloga oblek in vse opreme za nevaste in družice

Beauty Parlor

Vedno najmodernejši ženski klobuki.

Trgovina zaprta vsako sredo pop. skozi cele leta.

6111 ST. CLAIR AVE.
HEnderson 7112
(M. Thu. S.)

V državi Louisiana sta izginila Sam Irby in James Terrell, važni priči v obravnavi glede grafta pri gradnji državnih cest. V zvezi s tem je tudi governer Long, o katerem se govori, da je odpeljal Irbya, da ne bi mogel pričati. Terrell je razporočeni soprog Alice Lee Grosjean, ki je tajnica governerja Longa, in ki baje ve za vse skrivnosti. Zgorej na sliki je Alice Grosjean, spodaj na levi E. Showalter, generalni državni pravdnik, ki je obdolžil governerja in zraven Sam Irby, obtožen grafta.

PRVI MOŠT

Cenjenim rojakom naznanjam, da sem pričel s stiskanjem prvega grozdja. Vljudno se priporočam vsem starim in novim znancem za obila naročila.

GROZDJE JE IZVRSTNO, CENE SO ZMERNE!

Ludvik Gustinčič
4526 St. Clair Ave. Tel. HEnderson 6625

MOŠKA OBLEKA
vestno sčiščena in zlikana samo za **80c**
Ako pridemo na vaš dom iskat in nazaj pripeljemo, pridenite še 20c

The Frank Mervar Co.
SLOVENSKA ČISTILNICA
5921 Bonna Ave. Tel. HEnderson 7123
Odprto do 8. ure zvečer

Zakaj si podaljšati bolezen?
$10.00 X-žarki preiskava za $1.00

Za hitro in gotovo olajšanje akutnih in kroničnih bolezni, moških in žensk, se posvetujte z Doctor Bailey-jem, ki je z uspehom zdravil tisoče ljudi v zadnjih 30 letih. Vse bolezni v krvi, koži, hemoroide, otrpnenje žil, v želodcu, pljučih, odprtih ranah, visok pritisk krvi, ledice, kronično gnojenje, hitro ozdravimo. Ker se nahajamo v kraju, kjer ni drag rent, imamo lahko nizke cene. Če se sami zdravite, ali rabite zdravila nepravilno, je nevarno.

Doktor BAILEY "specialist"
Soba 402, 737 Prospect Avenue, Cleveland, O.
Uradne ure: 9:30 do 7:30 dnevno, ob nedeljah samo po dogovoru.
Mi govorimo slovensko

JOSEPH J. OGRIN
ODVETNIK
401 Engineers Bldg.
Main 4126
Zvečer:
15621 Waterloo Rd.
Kenmore 1694

Soba

se da v najem za enega fanta. Ima svoj vhod. 1046 E. 69th St. (216)

Delo dobijo

trije prodajalci radio aparatov. Dobra prilika za podjetnega Slovenca. Oglasite se takoj pri Krist Mandel, 15704 Waterloo Rd. (216)

HENRIK SIENKIEWICZ

POTOP

Iz poljščine prevel
DR. RUDOLF MOLE

"Pozval jih bom še enkrat, da se imajo najkasneje zglasiti pro die 27 praesentis, in mislim, da vsaj v tem zadnjem roku ne zapuste domovine. Sedaj mi pa povej, ali imate kake vesti o sovražniku."

"Da. Wittemberg vadi svojo vojsko pri Dami na Lengah."

"Ali jih je mnogo?"

"Nekateri pravijo, da jih je sedemnajst tisoč, drugi zopet več."

"Hm. Nas še toliko ne bo. Kako misliš, gospod, ali se jim bomo mogli upreti?"

"Če se šlahta ne postavi, ni niti govora o tem. . ."

"Postavi se, kaj se ne bi postavila. Saj je znano, da se črna vojska vedno obotavlja, toda s šlahto si že opomoremo."

"Nikakor!" je rekel suho gospod Skrzetuski. "Jasnovelmožni vojvoda, saj sploh nimamo vojakov."

"Kako to, da nimamo vojakov?"

"Vaša milost ve tako dobro kakor jaz, da kar je vojske, je vse na Ukrajini. Nam niso poslali sem niti dveh praporov, a Bog edini ve, kateri vihar je groznejši."

"A pehota? A črna vojska?"

"Od dvesto kmetov je komaj eden videl vojno, a od deseterih komaj eden ve, kako se prime puška v roko. Po prvi vojni postanejo dobri vojaki, a ne sedaj. Kar pa se tiče črne vojske, vprašaj vaša milost vsakega, ki se dobro spozna na vojno, če črna vojska lahko vzdrži redni vojski, pa še taki, kakor je švedska, veteranom iz vse lutrske vojne, vajenim zmag?"

"Tako visoko ceniš Švede nad domačini?"

"Ne cenim jih nad našimi, zakaj če bi bilo tu petnajst tisoč takih mož, kakršne smo imeli pod Zbarażem, tedaj bi se ne bal; toda z našimi — dal Bog, da bi mogli doseči kaj večjega ž njimi."

Vojvoda je položil roki na kolena in je zrl Skrzetuskemu naravnost v oči, kakor bi hotel v njih čitati kako skrivno misel.

"Torej čemu smo prišli semkaj? Ali ne misliš, da bi bilo bolje se podati?"

Nato je Skrzetuski zardel in rekel:

"Če mi je prišla taka misel v glavo, naj me vaša milost ukaže nasaditi na kol. Na vprašanje, če verjamem v zmago, odgovorim: 'Ne verjamem!' A čemu smo prišli sem, to je pa druga stvar, na katero odgovarjam kot državljan: 'Zato, da se p r v i upremo sovražniku, da ga zadržimo, da damo ostalim priliko, da se pripravijo in prihite na pomoč, da z našimi trupli zadržimo napad, dokler drug za drugim ne popadamo."

"Hvalevreden je tvoj namen, gospod," je odgovoril h l a d n o vojvoda, "toda laže je vam vojakom govoriti o smrti nego nam, ki pade na nas vsa odgovornost za toliko zaman prelite plemiške krvi."

"Zato tudi ima šlahta kri, da jo preliva."

"Tako torej, tako! Vsi smo pripravljeni pasti, kar je sicer najlažja stvar. Vendar veli dolžnost nam, ki nas je Previdnost napravila za načelnike, da ne iščemo samo slave, temveč da skrbimo tudi za blagor. Vojna je že začela, to je res, toda Carolus Gustavus je vendar sorodnik našega gospoda in mora to upoštevati. Radi tega je treba poizkusiti s pogajanji, z a k a j včasih se lahko več doseže z besedo nego z orožjem."

"To ni moja stvar!" je odgovoril suho gospod Stanislav.

Vojvoda je bil v tem hipu brž kone istih misli, zakaj pokimal je z glavo in odslovil ritmojstra.

Skrzetuski pa je imel le deloma prav, ko je govoril o malomarnosti šlahte, poklicane na črno vojsko. Res je sicer bilo, da se je malokdo med Pilo in Ustjem oglasil v taboru, dokler so strigli ovce, toda 27. julija. t. j. na določeni dan ponovnega poziva, so začeli prihajati v precejšnjem številu.

Dan na dan so oblaki prahu, dvigajočega se vsled suhega in stalnega vremena, naznanjali, da se bližajo nove trume. In šlahta je prihajala šumno, jež ali na vozovih, z velikim spremstvom, z vozovi, polnimi raznovrstnih udobnosti, a tako težko oborožena, da je marsikdo nosil orožje za tri, počenši od kopij, pušek, samokresov in sabelj, mečev in huzarskih batov, ki so jih v tedanjih časih že zavrgli, a so služili za razbijanje oklepov. Stari izkušeni vojaki so že po tej oborožitvi spoznali, da so to neizkušeni ljudje, ki še niso nikdar videli vojne.

Od vse šlahte obširne Poljske je bila baš velikopoljska najmanj bojevita. Tatarji, Turki in Kozaki niso nikdar teptali teh krajev, ki so od križarskih časov skoraj pozabili, kakšna je vojna. Kdor izmed velikopoljske šlahte je čutil v sebi bojni nagon, je stopil v kraljevo vojsko in se je tam boril kakor vsak drug; oni pa, ki so rajši sedeli doma, so postali pravi zapečkarji, ki so ljubili udobnosti in bogastvo, bili so izborni gospodarji, ki so s svojo volno in posebno s svojim žitom zakladali trge pruskih mest.

Torej sedaj, ko jih je švedski vihar odtrgal od mirnega posla, se jim je zdelo, da za vojno ni nikdar preveč o r o ž j a, nikdar preveč živeža, nikdar preveč slug, ki bi varovali telo in zaloge.

Čudni so bili ti vojaki, ki niso ž njimi imeli ritmojstri lahkega posla. Oglasil se je na primer tovariš z devetnajst čevljev dolgim kopjem in z oklepom na prsih, toda s slamnatim klobukom na glavi "radi hlada;" — drugi so se ob č a s u vežbanja pritoževali radi vročine, drugi so zevali, jedli ali pili, drugi so klicali sluge, vsi pa so smatrali za nezaslišano stvar, če se vpelje disciplina, ki m o č n o žali "brate," češ, da jim jemlje državljansko svobodo. Razglašali so jim sicer "vojne člene," ali jih niso hoteli poslušati.

In taki vojski se je bližal od Stetina in naoderskih držav Arvid Wittemberg, star vojskovodja, kateremu je ginila mladost v tridesetletni vojni, ter vodil s seboj sedemnajst tisoč veteranov, vajenih železne discipline.

Na eni strani je stal nebrzdani poljski tabor, podoben drhali na semnju, poln prerekanja radi povelj vojskovodij, nezadovoljen, sestavljen iz poštenih vaščanov, naenkrat izpremenjenih v pešce, in ljudi, ki so jih ravnokar odtrgali od ovčje striže. Na drugi pa so korakali grozni, molčeči četverostopi, ki bi se na migljaj svojih načelnikov kakor stroj natanko izpremenili v črto ali polukrog; naježeni s cevmi in sulicami, pravcati vojaki, hladni, mirni, rokodelci, ki so se povzpeli v svoji obrti do mojstrske dovršenosti. Kateri strokovnjak je še mogel dvomiti, kakšen bo uspeh ob prvem srečanju in na čigavo stran mora pasti zmaga?

Šlahte pa se je kopičilo čimdalje več, a poprej še so začeli prihajati velikopoljski in drugi dostojanstveniki z nebroj vojsk in slug. Kmalu po Grudzinskem je dospel v Plio mogočni vojvoda poznanski, gospod Krištof Opalinski. Tristo hajdukov, oblečenih v žolte in rdeče oprave in oboroženih z mušketami, je šlo pred vojvodovo kočijo; množica dvorjanov in šlahte je obkoljevala dostojnega gospoda; za njim je jezdil v bojnem redu oddelek jezdecev, opravljen istotako kakor hajduki; sam vojvoda se je vozil v kočiji ter je imel pri sebi dvorskega norca Staha Ostrožka, ki je moral na poti razveseljevati čemernega gospoda.

Prihod tako imenitnega dostojanstvenika je napolnil vsa srca z nado; zakaj ti, ki so zrli na to nemalo vladarsko dostojanstvo, na to krasno obličje, na katerem so se izpod visokega čela svetile razumne in stroge oči, na senatorsko resnobo cele postave, niso niti pomisliti mogli, da bi tako moč mogla zadeti kaka nesreča.

Ljudem, ki so bili vajeni spoštovati dostojanstva in osebe, se je zdelo, da se niti samo Švedi ne bodo drznili dvigniti svoje brezbožne roke na takega veljaka. Da, oni, ki jim je bilo v prsih bojazljivo srce, so se čutili takoj varnejše pod njegovimi krili. Pozdravljali so ga torej radostno in iskreno; klici so grmeli po ulici, po kateri se je počasi pomikalo spremstvo proti županovem domu, in glave so se klanjale pred vojvodom, ki se je videl skozi šipe pozlačene kočije. Na te poklone je Ostrožka obenem z vojvodom odgovarjal tako ljubeznivo in dostojanstveno, kakor bi bili namenjeni edino njemu.

Jedva se je polegel prah po prihodu poznanskega vojvode, ko so dospeli sli z naznanilom, da jezdi njegov stričnik, vojvoda podlaski, Peter Opalinski, s svojim svakom Jakobom Rodraževskim, vojvodo minovrocllavskim. Ta dva sta privedla vsak po sto in petdeset oboroženih ljudi, ne števši dvorjane in sluge. Potem ni minil dan, da ne bi dospel kak dostojanstvenik, na primer gospod Čankovski, svak Krištofa, in sam kaštelan kališki Maksimilijan Miaškovski, kaštelan krzivinski in Pavel Gembicki, gospod medreški. Mestece se je tako napolnilo ljudi, da je zmanjkalo stanovanj celo za dvornike. Bližnje loke so se pestrile od šotorov črne vojske. Dejal bi, da so vse raznobarvne ptice iz vse ljudovlade priletele v Pilo.

Migotale so barve rdeče, zelene, višnjeve, sive, bele na jopah, županih in kontuših, zakaj izvzemši črno vojsko, v kateri je vsak šlahčič nosil drugačno obleko, izvzemši gosposko služinčad, je bila tudi pehota vsakega okraja oblečena v različne barve.

Prišli so tudi kramarji, ki pa niso mogli dobiti mesta na trgu, zato so si postavili vrsto stojnic poleg mesta. Prodajali so na njih vojaške potrebščine, od obleke do orožja in jedil. Vojne kuhinje so se kadile noč in dan ter raznašale z dimom vonj po bigosu, kaši, pečenem mesu, drugod so prodajali pijače. Pred stojnicami je rojila šlahta, oborožena ne samo z meči, temveč tudi z žlicami; jedli so, popivali in se razgovarjali o sovražniku, katerega še ni bilo videti, in o prihajajočih dostojanstvenikih, ki jim tudi niso prizanašali z raznimi opazkami.

Med gručami šlahte je hodil Ostrožka v obleki, sešiti iz pestrih krp, z žezlom, na katerem so bili obešeni kraguljčki; njegov obraz je bil k l a v r n o neumen. Kjerkoli se je pokazal, so ga povsod obkolili; on pa je vlival olje na ogenj ter pomagal obirati dostojanstvenike in jim stavil uganke, katerim se je šlahta tembolj krohotala, čim bolj zbadljive so bile.

Prizanašali niso nikomur.

Nekega popoldne je prišel pred stopnice sam vojvoda poznanski ter se pomešal med šlahto, ljubeznivo se razgovarjajoč s tem in onim ali pa z vsemi in se je nekoliko pritoževal čez kralja, da še ni poslal vpričo bližajočega se sovražnika še enega prapora redne vojske.

"Ne mislijo na nas, gospoda," je govoril, "in nas puste brez pomoči. V Varšavi pravijo, da še celo v Ukrajini imajo premalo vojakov in da hetmani ne morejo s Hmielnickim n i č e s a r opraviti. Ha, ha, kaj hočemo! Zdi se, da jim je ljubša Ukrajina, nego Velika Poljska. V nemilosti smo, gospoda, v nemilosti! Kakor bi nas odločili za mesarsko klanje. . ."

"In kdo je kriv?" je vprašal gospod Šlihting, sodnik vshovski.

"Kdo je kriv vsem nesrečam ljudovlade?" je odgovoril vojvoda. "Gotovo ne mi, bratje šlahta, ki jo zaslanjamo s svojimi prsi."

Šlahti, ki je to slišala, je zelo ugajalo, da se "grof na Bninu in na Opalinici" postavlja ž njimi v eno vrsto in se priznava za brata; zato je gospod Košucki koj odgovoril:

"Jasnovelmožni vojvoda! Če bi bilo tam pri kralju več takih svetovalcev kakor je vaša milost, gotovo bi nas tu ne dali v mesnico. . . Toda zdi se mi, da tam vladajo oni, ki se znajo globlje klanjati."

"Hvala, gospod brat, za dobro beesdo! Kriv je oni, ki posluša slabe svetovalce. N a š a prostost jim je tam sol v očeh. Čim več šlahte pogine, tem laglje jim bo doseči absolutum dominium.

"Ali naj torej zato poginemo, da bodo naši otroci ječali v sužnosti?"

Vojvoda ni ničesar odgovoril, a šlahta se je začela spogledovati in majati z glavo.

"Torej tako?" so kričali številni glasovi. "Torej zato so nas poslali semkaj pod nož? — Verjamemo! Saj ne govore danes prvikrat o absolutum dominium! No, če gre za to, bomo tudi mi znali varovati svoje glave!"

"In svoje otroke!"

"In svoja posestva, ki jih bo pustošil sovražnik igneet ferro."

Vojvoda je molčal.

Na čuden način je ta vojskovodja navduševal svoje vojake.

"Kralj je vsemu temu kriv!" so vpili čimdalje številnejši glasovi.

"Ali se spominjate dogodeb Jana Olbrahta?" je vprašal vojvoda.

"Ob času kralja Olbrahta je poginila šlahta. Izdaja, gospoda, bratje!"

"Kralj, kralj je izdajica!" je zakričal drzen glas.

Vojvoda je molčal.

V tem se je Ostrožka, ki je stal poleg vojvode, udaril po bokih in zapel kakor petelin, tako presunljivo, da so se vsi obrnili nanj.

Nato je zakričal:

"Gospodje bratje! Dragi bratje! Poslušajte mojo uganko!"

Kakor se izpremeni v marcu vreme, tako se je na mah izpremenila razburjenost črnovojnikov v radovednost in željo, da bi slišali kak nov dovtip norca.

"Poslušajmo! Poslušajmo!" se je oglasilo nekoliko glasov.

Norec je začel mežikati z očmi kakor opica in je začel recitirati s cvilečim glasom:

"Po bratu krona sta in žena ga potolažila;
kaj mar mu, da je z bratom slava v grob se položila!
Pregnal podkanclerja je, takšno zdaj uživa slavo,
da zdaj podkancler sam v — pod kancleričino je zabavo."

"Kralj, kralj! Kakor sem živ! Jan Kazimir!" so začeli vpiti od vseh strani.

In velikanski smeh kot grom se je razlegel v zboru.

"Naj ga krogle bijejo, kako mojstrsko je storil to!" je vpila šlahta.

Vojvoda se je smejal z drugimi, potem pa, ko se je vpitje nekoliko poleglo, je dejal resneje:

"In zato moramo mi sedaj tvegati kri in glavo! . . . Evo, do česa je prišlo! Na, norec, zlat za dobro uganko!"

"Krištof, najmilejši Krištof," je odgovoril Ostrožka, "čemu se huduješ na druge, da si d r ž e dvorske norce, ko ga pa sam ne le imaš, marveč mu še uganke plačuješ? Daj mi še en zlat, pa ti povem drugo uganko."

"Ravno tako dobro?"

"Samo daljšo. . . Daj mi prej zlat!"

"Tu ga imaš."

Norec je vnovič stresel z rokami kakor petelin s perutnicami. vnovič zapel in zakričal:

"Gospoda, poslušajte! Kdo je to?

Katona se delal je, zmerjal sebičnost gorko
in rajši kot sabljo je sukal gosje pero.
Podedoval rad izdajico bi, kar pa ni šlo,
kar vso državo je z verzi našeškal ostro.
Če sabljo bi ljubil, bi manjša bila nesreča, —
satir pa njegovih ne ustraši pač Švedov se gneča.
A ko je okusil samo, kaj vojna se pravi,
pripravljen je že, da kakor izdajnik napravi.

Navzoči so vsi uganili uganko tako dobro kakor prvo. Dva, trije pridušeni smehi so se zaslišali v tem hipu v družbi, potem pa je nastala globoka tišina.

Vojvoda je postal rdeč in se je še bolj zmedel, ker so bile vse oči uprte vanj, norec pa je pogledal zdaj tega, zdaj onega šlahčiča, naposled pa je izpregovoril:

"Ali nihče izmed vas ne ugane, kaj je to?"

Ko pa je bil molk edini odgovor, se je Ostrožka obrnil z najbolj nesramnim obrazom k vojvodi:

"No, Krištof, ti tudi ne veš, na katerega nepridiprava so merile te besede? Ne veš? Plačaj zlat!"

(Dalje prihodnjič).

Dve ženski se v državi Illinois potegujeta za urad zveznega senatorja. Na sliki v i d i m o Mrs. L o t t i e O'Neill, zagovornico suhačev, ki je ena izmed kandidatinj.

George W. Barrett, 43 let star, iz Clover Bottom, Ky., ki je ustrelil svojo mater, ker je slednja natepla njegovega sedem let starega sina.

Slike iz silno prizadetih krajev v Santo Domingo, kjer je bilo od tornada ubitih 4,000 oseb. Zgorej na levi je cesta v Santo Domingo, preko katere je tornado divjal, na desni zgorej mestna hiša; spodaj na levi je ameriški poslanik Curtis, ki pomaga nesrečnikom, v sredi stara Kolumbova cerkev in na desni pa Col. Roosevelt, governer Portorica ,ki je prvi ponudil pomoč.

Tekom 24 ur potem, ko je William Davis, katerega sliko vidite zgorej, ustrelil 59 letno Mrs. Doris Loree, blizu Carson City, Mich., je bil Davis prijet, postavljen pred sodnika in odpeljan v dosmrtni zapor.

Edina skupna slika Andree trojice, ki kaže znamenitega raziskovalca polarnih pokrajin (sedeč), z Nils Strindbergom, levo in Knut Frankel. Na desni je ladja Bratvaag, ki je po 33. letih pripeljala truplo Andree-ja domov. V sredini je kopija zadnje poslanice, katero je poslal Andree v svet.